

Norsk Botanisk Forening

Utkast til etiske retningslinjer for Norsk Botanisk Forening

1. Innledning

Disse retningslinjene er vedtatt av Landsmøtet i Norsk Botanisk Forening med hjemmel i vedtektenes §30, og gjelder alle tillitsvalgte, ansatte, og aktive medlemmer i NBF. Retningslinjene skal utdype og rettlegge der vedtektenes og norsk lovverk ikke er tilstrekkelig. Alle medlemmer skal følge norsk lov, og brudd på norsk lov regnes også som brudd på disse etiske retningslinjer.

Retningslinjene får sin verdi ved at de tas i bruk når man står overfor etiske dilemma eller konfliktstoff og som grunnlag for refleksjon rundt egen opptreden. For å sikre høy etisk bevissthet blant foreningens tillitsvalgte skal nyvalgte organer som hovedstyre og grunnorganisasjonsstyrer og nye ansatte ha en gjennomgang av og refleksjon rundt retningslinjene. De skal gjøre seg kjent med foreningens vedtekter og etiske retningslinjer.

Retningslinjene kan revideres av Landsmøtet som avholdes annethvert år.

I Norsk Botanisk Forening forholder vi oss til etikk i hovedsakelig tre forhold:

Etikk i forholdet menneske og natur, foreningsetikk og personlig etikk.

De fundamentale spørsmålene vi skal stille oss er:

- Kommer noens liv, helse eller sikkerhet i fare?
- Kan naturen eller miljøet bli skadelidende?
- Er det lovlig?
- Føles det ærlig og riktig?
- Går det på bekostning av tillit og integritet?
- Kan jeg forsvare dette offentlig?
- Er det i overensstemmelse med visjon, grunnverdier og våre moralske prinsipper?

2. En trygg forening for alle

Norsk Botanisk Forening skal være en trygg forening for alle, uansett kjønn, alder, etnisk bakgrunn, seksuell legning/kjønnsidentitet, religion eller funksjonsevne. Det er alles felles ansvar å bygge en organisasjonskultur preget av trygghet, vennskapelighet, oppbyggende relasjoner, toleranse, mangfold og rom for personlig utvikling. NBF har nulltoleranse overfor lovbrudd og alle former for diskriminering, mobbing, trakassering og seksuelle overgrep.

2.1 Nulltoleranse overfor trakassering

Norsk Botanisk Forening ønsker at alle medlemmer skal føle seg velkommen i foreningen og at vi har en vennlig, kameratslig, saklig, solidarisk holdning og tone overfor hverandre i foreninga. Det innebærer nulltoleranse overfor all form for trakassering, herunder også seksuell trakassering. Uønsket seksuell oppmerksomhet og uønsket seksualisert eller gendret språk, regnes som seksuell trakassering. Alle har selv et ansvar for at de ikke begår trakassering.

2.2 Plikt og rutiner for varsling om trakassering

Dersom noen blir kjent med at dette forekommer i organisasjonen eller begås av noen som omfattes av disse retningslinjene, plikter de å forsøke å hindre at dette fortsetter, og de plikter å varsle.

Alle som omfattes av disse retningslinjene plikter å ta all informasjon de mottar om trakassering på alvor og rapportere dette etter rutiner som er beskrevet i dette dokumentet se § 8.

2.3 Roller og relasjoner

Enhver, uansett verv eller posisjon, skal ha et gjennomtenkt forhold til sin egen rolle. Dette betyr at man skal være seg bevisst hvilke oppfatninger rundt rolleforventninger, -konflikter og -grenser en selv og andre har. Den som møter i et styre, utvalg etc. representerer alle dem man har sitt mandat fra.

Autoritet og tillit skal aldri brukes til å gå over andres grenser, og man skal være bevisst på at asymmetriske relasjoner kan gjøre det vanskelig for andre å sette sine egne grenser

2.4 Åpenhet og tilgjengelighet

Møter og arrangementer i regi av NBF skal være åpne og inkluderende. Arrangøren har et særskilt ansvar for å kartlegge og dekke deltakernes behov slik at alle kan delta på lik linje.

3. Ansvarlig oppførsel i forhold til biologisk mangfold

I tråd med NBFs formålsparagraf forventer vi at foreningen og foreningens medlemmer oppfører seg slik at vi ikke skader naturen og biomangfoldet, både på og utenfor foreningens arrangementer.

Det betyr:

- at vi respekterer vernebestemmelser knyttet til områdevern og artsvern, og avstår fra plukking og høsting i verneområder eller av fredete arter. Brudd på vernebestemmelser og artsfredning vil kunne bli rapportert til vernemyndighetene eller anmeldt.

- at vi oppfører oss ansvarlig når det gjelder prioriterte arter, rødlistete arter i høye rødlistekategorier; sårbar (VU), sterk truet (EN) og kritisk truet (CR) etter den til enhver tid gjeldende rødlista, og etter nøktern vurdering også nær truede arter (NT)-

- Innsamling av rødlistede, hensynskrevende arter eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse skal kun skje for vitenskapelig dokumentasjonsformål (offentlig herbarium) eller for nødvendig bestemmelsesarbeid i forbindelse med florakartlegging, floravokteri eller tiltak/skjøtsel og mulig vern.

I all samlingsvirksomhet (også høsting av nyttevekster) som ikke omfattes av de to punktene ovenfor, forventer vi at medlemmene nøkternt vurderer populasjonens tåleevne, også hva som vil skje om mange gjør det en selv gjør, og oppfører seg skånsomt. Selv ikke-røddlistete arter kan være regionalt sjeldne og forekomme i små populasjoner, og det skal vi ta hensyn til.

NBF forventer at medlemmene ikke bidrar til spredning av arter i de høyeste risikokategoriene på Fremmedartslista (HI og SE), spesielt de som forekommer på forbudslista (Forskrift om fremmede organismer).

Spesielt graverende adferd overfor det biologiske mangfoldet vil kunne regnes som brudd på disse retningslinjene, se §8.

4. Forhold ved skjøtsel; eksterne aktører som grunneiere og leverandører

4.1 Grunneiers rettigheter

Grunneiers rettigheter må respekteres, og samtykke må hentes inn før skjøtsel drives. Før det kan settes i gang skjøtselstiltak i verneområder eller områder beskyttet gjennom egen forskrift eller lov, skal det innhentes skriftlig samtykke fra ansvarlig forvaltningsmyndighet.

Kun aktiviteter som hører inn under allemannsretten, kan utøves uten grunneiers samtykke.

4.2 Leverandøransvar

Leverandører skal betales avtalt sum til avtalt tid. Leverandører som skal gjøre skjøtselarbeid på tredjeparts (annen grunneiers) eiendom, skal orienteres om grunneiers rettigheter. Leverandører må ha ansvarsforsikring.

5. Sikkerhet på tur

5.1. Deltakelse på eget ansvar

NBF og grunnorganisasjonene baserer alle fellesturer og aktiviteter på at deltakerne selv er ansvarlige for egen sikkerhet. All deltakelse skjer på eget ansvar. Turledere må til enhver tid tilstrebe at aktiviteter blir gjennomført på en trygg måte i samsvar med tradisjonelt norsk friluftsliv. Det presiseres at våre turledere ikke er profesjonelle i den forstand at de har føring av grupper i naturen som yrke. De går som turledere på dugnadsbasis fordi de har stor blomsterglede de ønsker å dele med andre. Deltakerne er selv ansvarlig for å følge turlederens instruksjoner.

5.2. Forsikring

Turdeltakere må selv ordne med personlig reise- og ulykkesforsikring. NBF og/eller grunnorganisasjonene påtar seg ikke ansvar for økonomiske følger av mulige uhell/skader som måtte inntreffe under avvikling av turene/aktivitetene.

6. Rusmidler

6.1. Alkohol

Det skal alltid vurderes nøye hvorvidt et arrangement bør være alkoholfritt for å inkludere medlemmer uavhengig av alder eller personlig erfaringer med rusavhengighet.

På arrangementer og turer hvor det nytes alkohol, skal norsk alkohollovgivning respekteres. Det skal tydelig skilles mellom de som er over og under 18 år, og det må være et synlig alkoholfritt alternativ tilgjengelig. Det skal ikke under noen omstendigheter gis alkohol til mindreårige.

6.2. Ulovlige rusmidler

Ulovlige rusmidler skal ikke benyttes på arrangement i regi av NBF og/eller grunnorganisasjonene. Alle som omfattes av disse retningslinjene plikter å ta all informasjon de mottar om ulovlige rusmidler eller brudd på norsk alkohollovgivning på alvor og rapportere dette etter rutiner som er beskrevet i dette dokumentet

7. Økonomi og innkjøp

7.1. Regnskap

Alle NBFs grunnorganisasjoner må ha et bevisst forhold til regnskapsføring og ha gode økonomiske retningslinjer og rutiner. Grunnorganisasjonene har selvstendig ansvar for egne prosjekter, uavhengig av NBF sentralt. Større prosjekter forankres i vedtak fra styremøtet i gjeldende grunnorganisasjon og bør godkjennes av årsmøtet i grunnorganisasjonen.

NBF sine prosjekter er forankret i arbeidsprogrammet vedtatt av Landsmøtet og vedtatt av styret i NBF. Endringer som har økonomiske konsekvenser, blir forelagt styret for informasjon og vedtak.

Spesielt graverende adferd eller mislighold, for eksempel korrupsjon og underslag, vil regnes som brudd på disse retningslinjene og vil behandles etter rutiner som er beskrevet i dette dokumentet, se § 8.

8. Rutiner i forhold til brudd og varsling

8.1 Rapporteringsplikt

Det er rapporteringsplikt ved brudd på disse retningslinjene. Tillitsvalgte eller andre som blir kontaktet med informasjon om mulige brudd på disse retningslinjene har en plikt til å handle og informere personen som rapporterer hvilke skritt som vil bli tatt for å håndtere saken. Brudd på retningslinjene skal rapporteres så raskt som mulig, og senest ett år etter hendelsen.

8.2 Rapporteringsmåter

Brudd på disse retningslinjene varsles på følgende måte:

Varsel kan skje muntlig eller skriftlig til styreleder i gjeldende grunnorganisasjon og/eller daglig leder eller styreleder i hovedstyret. Varsel, møter og den videre prosess skal dokumenteres skriftlig og lagres. Personvern skal sikres. Varsler har rett til å forholde seg anonym.

Alle varsler skal tas på alvor og følges opp direkte. Daglig leder kan informere styreleder ved gjeldende grunnorganisasjon og/eller styreleder sentralt avhengig av alvorlighetsgrad. All informasjon skal behandles strengt konfidensielt.

Dersom det varsles om saker som er brudd på norsk lov, skal politiet varsles.

8.2.1. Hva gjør jeg dersom jeg eller noen jeg kjenner blir utsatt for trakassering?

1. Varsle daglig leder og/eller styreleder. Hvis ikke dette er mulig, varsle styreleder i din grunnorganisasjon eller andre nære ansvarspersoner i foreningen.

8.2.2. Hva gjør jeg som tillitsvalgt/ansatt hvis jeg mottar melding eller mistanke om trakassering eller brudd på disse retningslinjene?

1. Vær rolig, trygg og til stede. Lytt nøye. Bekreft at du hører og tar vedkommende på alvor. Vis at du tar ansvar og vil hjelpe med veien videre.

2. Sikre trygge omgivelser for den som er utsatt for noe. Det kan være aktuelt med akutt hjelp fra politi, legevakt og voldtektsmottak.

3. Ingen som får tips eller betroelser om slike forhold skal sette i gang etterforskning på egenhånd.

4. Varsle direkte til daglig leder og/eller styreleder.

8.3 Ansvar, oppfølging og håndtering av saker

1. Daglig leder og styreleder har ansvar for å påse at Norsk Botanisk Forening sine vedtatte retningslinjer følges.

2. Daglig leder og styreleder har ansvar for å håndtere varsler og følge opp saker. Alle varsler og bekymringsmeldinger håndteres med respekt og fortrolighet. For nærmere beskrivelse av gangen i oppfølging av brudd, se NBF sin håndbok.

8.4 Reaksjoner ved brudd på retningslinjene:

Brudd på retningslinjer kan føre til følgende konsekvenser, avhengig av alvorlighetsgrad.

Mulige sanksjoner som kan brukes overfor anklagede er formelle advarsler og suspensjon/eksklusjon fra verv, ansettelsesforhold, møter og arrangementer i alle ledd i organisasjonen inntil saken er avsluttet, og/eller frem til neste landsmøte. Mindre brudd bør tas opp direkte med den det gjelder.

Det er hovedstyret som bestemmer sanksjoner ved brudd på disse retningslinjene, jamfør § 31 i Norsk Botanisk Forenings vedtekter.

8.4.1 Advarsel

Alle brudd skal minimum følges opp med en muntlig eller skriftlig advarsel.

8.4.2 Bortvises

Ved regelbrudd på arrangementer, kan arrangør forlange at personen som har begått regelbruddet skal forlate arrangementet. Ingen kan utestenges fra møter og arrangementer uten først å ha fått mulighet til å forklare seg.

Ved regelbrudd på arrangementer, kan foreningens styre nekte helt eller delvis å dekke reise og/eller opphold for arrangementet.

8.4.3 Suspensjon og eksklusjon

Dersom et medlem i Norsk Botanisk Forening har begått alvorlige brudd på disse retningslinjene, kan hovedstyret vedta å suspendere medlemmet for en begrenset tidsperiode eller permanent ekskludere medlemmet fra foreningen. Ingen kan suspenderes/ekskluderes uten først å ha fått mulighet til å forklare seg. Landsmøtet kan på førstkommende møte opprettholde eller avvise hovedstyret sitt vedtak. Jmfør § 31 i Norsk Botanisk Forenings vedtekter.

8.4.4 Fratredelse av tillitsverv

Dersom et medlem i Norsk Botanisk Forening har begått alvorlige brudd på disse retningslinjene, kan hovedstyret be om at hen oppgir alle sine verv i Norsk Botanisk Forening. Medlemmet tas da ikke automatisk inn igjen i tidligere posisjoner. Jfr. §31 i NBFs vedtekter. Ingen kan få sitt verv tilbakekalt uten først å ha fått mulighet til å forklare seg.

8.4 Behandling av Hovedstyret

Daglig leder og styreleder har ansvar for oppfølging ved brudd på etiske retningslinjer. Ved grove brudd skal daglig leder orientere styreleder og disse kan innstille på en sanksjon som skal behandles av hovedstyret. Dersom daglig leder og/eller styreleder er berørte i saken, vil den aktuelle saken innstilles på av en annen i stab og styre før behandling i hovedstyre.

Den anklagede kan klage inn eventuell suspensjon, eksklusjon, tilbakekalling av verv, og/eller utestengelse fra møter og arrangementer inn til landsmøtet. Jmfør § 31 i Norsk Botanisk Forenings vedtekter.